

وقتی انرژی ارزان به نقطه ضعف اقتصاد ایران تبدیل می شود

مصرف بالای انرژی؛ رفاه بیشتر یا ائتلاف منابع؟

عکس: سجاد هاشمی آژانس عکس ایران

مصرف، ساختاری پرمصرف و کم بازده را شکل داد؛ ساختاری که امروز دیگر پاسخگوی نیاز کشور نیست. کارشناسان ریشه این ناترازی را در سه محور اصلی می دانند:

محور اول قیمت گذاری معیوب و یارانه پنهان است. عرضه انرژی ارزان (با یارانه‌ای پنهان معادل ۷۵۰ هزار بشکه نفت روزانه به صنایع) باعث رونق بازار تجهیزات کم‌بازده و فرسوده شده است. هنگامی که سهم انرژی در سبد هزینه خانوار تنها حدود یک درصد باشد، انگیزه‌ای برای عایق‌بندی ساختمان‌ها یا خرید کالای بهینه باقی نمی‌ماند. دوم ساختار فرسوده و ناکارآمد انرژی است که نگران کننده شده است. طبق آمار، ۲۰ تا ۲۵ میلیون بخاری کم‌بازده در کشور فعالند. بخش بزرگی از برق تولیدی در خطوط انتقال فرسوده هدر می‌رود. نیروگاه‌های کشور به شدت به گاز وابسته‌اند و در زمستان با کاهش گاز، مجبور به استفاده از سوخت مایع (گازوئیل) می‌شوند که سالانه حدود ۸ میلیارد دلار خسارت ارزی به کشور وارد می‌کند. در بخش آخر نیز باید به سیاست گذاری کوتاه‌مدت و ناهماهنگ اشاره کرد که به گفته کارشناسان در

گزارش

گروه اقتصادی

اقتصاد ایران دهه‌ها بر پایه «انرژی ارزان» بنا شده است؛ مدلی که زمانی مزیت تلقی می‌شد، اما امروز به یکی از بزرگ‌ترین نقاط آسیب‌پذیری کشور تبدیل شده است. آمارها نشان می‌دهد ایران در حالی پنجمین مصرف‌کننده بزرگ انرژی در جهان است که سهم ناچیزی از بازار جهانی انرژی دارد؛ واقعیتی که بیش از آنکه نشانه رفاه باشد، تصویر روشنی از هدررفت گسترده انرژی در شبکه‌ای ناکارآمد را پیش‌روی سیاست‌گذاران قرار می‌دهد. از دهه‌های نخست پس از انقلاب، سیاست‌گذار ایرانی انرژی را کالایی فراوان، ارزان و در دسترس همگان فرض کرد. گازرسانی گسترده، قیمت گذاری یارانه‌ای و تمرکز بر افزایش تولید، به سستون‌های اصلی اقتصاد انرژی کشور تبدیل شد. این رویکرد در کوتاه‌مدت رفاه نسبی ایجاد کرد، اما در بلندمدت، بدون توجه به بهره‌وری و مدیریت

اساس آمایش سرزمین و استفاده از نیروگاه‌های تلمبه‌ذخیره‌ای، از جمله گزینه‌هایی است که می‌تواند تاب‌آوری شبکه برق را افزایش دهد. در کنار آن، تبدیل نیروگاه‌های سیکل ساده به سیکل ترکیبی و بازتوانی نیروگاه‌ها می‌تواند بیش از ۲۰ هزار مگاوات ساعت به ظرفیت تولید برق کشور بیفزاید؛ اقدامی که از منظر منافع ملی کاملاً توجیه‌پذیر است، اما به دلیل نبود مشوق اقتصادی برای مالکان نیروگاه‌ها، تاکنون به‌طور جدی اجرا نشده است.

به گفته وی، از طرف دیگر بخش قابل توجهی از برق تولیدی در خطوط انتقال و تجهیزات فرسوده هدر می‌رود. نوسازی شبکه انتقال و استفاده از تجهیزات بهره‌ور در بخش مصرف (کولرها، پکیج‌ها، موتورخانه‌ها و آبگرمکن‌ها) می‌تواند صرفه جویی بسیار بزرگی برای کشور ایجاد کند. همچنین پیشنهاد می‌شود در برخی استان‌ها سیستم‌های گرمایش و سرمایش منطقه‌ای جایگزین موتورخانه‌ها مستقل شوند؛ مدلی که در برخی کشورها مانند روسیه اجرا شده و راندمان بالایی دارد. طبق آمار حدود ۴۰ درصد برق مصرفی تابستان مربوط به کولرهاست. اصلاح مصرف کولرهای گازی تأثیر مستقیمی بر کاهش مصرف سوخت نیروگاه‌ها دارد. در مقابل، بourn تأکید می‌کند که مقصر دانستن مایه‌ها در کمبود برق تابستان نادرست است؛ چراکه وزارت نیرو، وزارت صمت و سازمان انرژی اتمی در انجام وظایف توسعه‌ای خود کوتاهی کرده‌اند و بار کم‌کاری‌ها به وزارت نفت منتقل شده است.

مصرف بالای انرژی الزاماً به رفاه منجر نشده است. بخش زیادی از انرژی کشور هدر می‌رود و به همین دلیل، انرژی برای مازادی باقی‌مانده؛ صادرات باقی‌مانده؛ صادراتی که می‌توانست منبع درآمد ارزی، توسعه زیرساخت و اشتغال‌زایی باشد

تولید سوخت؛ مشکل در مصرف، نه تولید به گفته این کارشناس، ایران در تولید گاز و بنزین مشکل بنیادین ندارد. تولید گاز کشور طی سال‌ها دو برابر شده و پالایشگاه ستاره خلیج فارس به‌تنهایی روزانه ۴۲ میلیون لیتر بنزین تولید می‌کند. مشکل اصلی، رشد بی‌مهر مصرف است؛ به گونه‌ای که هر سال باید پالایشگاهی به اندازه پالایشگاه تهران ساخته شود، آن هم در شرایطی که میدان نفتی کشور وارد نیمه دوم عمر خود شده‌اند و سالانه حدود ۳۰۰ هزار بشکه افت تولید دارند.

راهکارهای کلیدی در بخش مصرف یکی از راهکارهای بخش مدیریت مصرف سوخت الزام خودروسازان به تولید خودروهای کم‌مصرف و هیبریدی است. دیگر راهکارها در بخش سوخت شامل نوسازی ناوگان فرسوده دیزلی (کاهش مصرف تا ۵۰ درصد و بهبود آلودگی هوا)، سهمیه‌بندی هوشمند سوخت بر اساس پیمایش، اصلاح سیاست قیمتی با هدف مدیریت مصرف (نه خاموشی و قطع گاز)، قطع یارانه سوخت خودروهای لوکس و سهمیه‌بندی گاز خانگی به جای تعطیلی صنایع است. بourn تأکید می‌کند که سیاست گازرسانی بدون مدیریت مصرف اشتباه بوده است. همچنین در اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها، منابع به جای

زیرساخت، صرف پرداخت نقدی شد که امروز کشور بهای آن را می‌پردازد.

عرضه انرژی ارزان و رونق بازار تجهیزات کم‌بازده

احسان حسینی، کارشناس انرژی، ریشه اصلی هدررفت انرژی را در «معادله نادرست اقتصاد انرژی» می‌داند. او می‌گوید: «ایران با وجود تولید روزانه حدود ۹ میلیون بشکه نفت و گاز، سهم اندکی از بازار جهانی دارد، اما در عوض یکی از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان انرژی است. نتیجه سیاست انرژی ارزان، رونق بازار تجهیزات کم‌بازده و ارزان قیمت بوده؛ تجهیزاتی که مصرف بالا و بازده پایین دارند.» این کارشناس انرژی ادامه داد: «رویکرد غالب این بود که انرژی ارزان و به‌صورت پوپولیستی در اختیار همه مردم قرار گیرد. نتیجه این سیاست آن شد که با عرضه انرژی ارزان، بازار تجهیزات کم‌بازده و ارزان قیمت رونق گرفت. وقتی قیمت انرژی پایین باشد، مصرف‌کننده به‌سمت خرید تجهیزاتی با قیمت کمتر و بازدهی پایین‌تر تمی‌رود و همین موضوع باعث افزایش مصرف انرژی می‌شود. این وضعیت تنها به بخش خانگی محدود نیست. در صنعت، نیروگاه‌ها و ساختمان‌سازی نیز استفاده از تجهیزات کم‌بازده رایج شده است.»

انرژی مازاد برای صادرات وجود ندارد

حسینی تأکید می‌کند مصرف بالای انرژی الزاماً به رفاه منجر نشده است. بخش زیادی از انرژی کشور

هدر می‌رود و به همین دلیل، انرژی مازادی برای صادرات باقی نمی‌ماند؛ صادراتی که می‌توانست منبع درآمد ارزی، توسعه زیرساخت و اشتغال‌زایی باشد. این کارشناس انرژی تصریح کرد: انرژی ارزان نه‌تنها موجب هدررفت شده، بلکه استفاده از تجهیزات کم‌بازده را ترویج کرده و توان مردم برای خرید تجهیزات باکیفیت و دارای فناوری بالا را نیز

کاهش داده است. این چرخه معیوب باید از جایی متوقف شود و راهکار آن، اصلاح تدریجی قیمت انرژی همراه با توانمندسازی مردم برای استفاده از تجهیزات بهینه است.

یک بازی برد-برد میان مردم و بخش خصوصی

حسینی یکی از نمونه‌های عملی این رویکرد را استفاده از گواهی صرفه‌جویی انرژی در حوزه برق و گاز دانست و افزود: در این طرح، شرکت‌های خصوصی تجهیزات بهینه را نصب می‌کنند، میزان صرفه‌جویی به عنوان گواهی در بورس انرژی فروخته می‌شود و صنایع بزرگ آن را می‌خرند. مردم تجهیزات ارتقا یافته دریافت می‌کنند، صنعت انرژی پایدار می‌شود و شرکت‌ها سود می‌برند. حسینی دوباره تأکید کرد: ریشه اصلی هدررفت انرژی در کشور به قیمت‌گذاری نادرست بازمی‌گردد و اصلاح این معادله لزوماً به معنای شوک درمانی نیست. اگر موضوع گواهی صرفه‌جویی انرژی به‌طور جدی دنبال شود، می‌توان به‌صورت تدریجی تجهیزات کم‌بازده و فرسوده را جایگزین کرد و یک بازی برد-برد میان مردم، بخش خصوصی و صنایع بزرگ ایجاد کرد. اخیراً سازمان بهینه‌سازی انرژی تشکیل شده که سازمانی نوپاست و به دلیل حوادث پیش‌آمده برای رئیس آن، روند فعالیتش احتمالاً با وقفه‌هایی همراه شده است. حسینی تصریح کرد: تشکیل «سازمان بهینه‌سازی انرژی» گام مثبتی است، اما این نهاد نوپا نیازمند اختیارات و توان هماهنگی قوی برای عبور از بخش‌گرایی است.

به دنبال مدل بومی برای ناترازی انرژی

این کارشناس انرژی در پایان تأکید کرد: باتوجه به شرایط کشور و محدودیت‌های بین‌المللی در حوزه هدررفت انرژی باید به دنبال یک مدل بومی باشیم؛ نه شوک درمانی.

طرح جدید دولت برای بهینه‌سازی حامل‌های انرژی

دولت در حال تدوین طرحی جدید برای بهینه‌سازی مصرف همه حامل‌های انرژی است؛ طرحی که به گفته معاون رئیس‌جمهور، بدون تغییر قیمت‌ها اجرا می‌شود و هدف آن کنترل یارانه پنهان، کاهش قاچاق و اصلاح الگوی مصرف انرژی است. اسماعیل سقاب‌اصفهانی رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی، با اشاره به ضرورت تصمیم‌گیری درباره سهم گازوئیل از یارانه پنهان، گفت: «اساساً آنچه قرار است در سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی طراحی کنیم به همه حامل‌های انرژی مربوط می‌شود که گازوئیل از جمله این موارد است.» وی در پاسخ به پرسشی درباره جزئیات این طرح، گفت: «اجازه دهید این موضوع در دولت به جمع‌بندی نهایی برسد تا پس از آن، جزئیات کامل را اعلام کنیم. در حال حاضر می‌توانم درباره این طرح بگویم که بهینه‌سازی همه حامل‌های انرژی در این طرح در نظر گرفته شده اما نه با استفاده از پارادایم تغییر قیمت.»

شرکت بهسازی کلان تهران
«سای نام»

مزایده ۵۳-۱۴۰۴

گروه توسعه ساختمان
تکاپیر
(انباری شهر)

ردیف	نام پروژه	کاربری	طبقه/موقعیت	مساحت تقریبی (متر مربع)	مبلغ پایه مزایده (ریال)	پیشرفت فیزیکی	ضمائم
۱			سوم جنوب شرقی	۲۰۹	۵۹۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری
۲			سوم جنوب غربی	۲۵۰	۷۰۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری
۳			چهارم جنوب غربی	۲۵۰	۷۲۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری
۴			پنجم شمال غربی	۲۱۱	۶۰۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری
۵	نیلوفر	مسکونی	پنجم جنوب شرقی	۲۰۹	۶۲۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۵%	به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری
۶			پنجم جنوب غربی	۲۵۰	۷۴۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری
۷			ششم شمال شرقی	۲۱۸	۶۳۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری
۸			ششم شمال غربی	۲۱۱	۶۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری
۹			ششم جنوب غربی	۲۵۰	۷۵۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		به انضمام سه واحد پارکینگ و یک باب انباری

نشانی: تهران، اقدسیه، خیابان علیخانی، انتهای بن بست نیلوفر

نحوه دریافت ثمن معامله: ۳۰٪ نقد، ۷۰٪ در اسقاط ۲۷ ماهه

* در صورت آماده تحویل بودن، واحد پس از پرداخت حداقل ۴۰٪ ثمن کل قرارداد به خریدار تحویل می‌گردد.

شرکت بهسات کاشانه تهران (سهامی عام) وابسته به گروه توسعه ساختمان تدبیر (سهامی خاص) درنظر دارد نسبت به فروش تعدادی از واحدهای مسکونی خود به شرح جدول فوق با شرایط ویژه بصورت نقد و اسقاط (بدون کارمزد) از طریق برگزری مزایده عمومی اقدام نماید. متقاضیان می‌توانند از تاریخ انتشار آگهی لغایت روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۹ طی روزهای شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۸:۰۰ الی ۱۶:۰۰ جهت اخذ اطلاعات بیشتر و دریافت اسناد شرکت در مزایده به نشانی زیر مراجعه نمایند. تهران، میدان آرژانتین، خیابان الوند، خیابان ۳۳، پلاک ۱۴، طبقه پنجم شماره های تماس : ۰۲۱-۸۸۱۹۸۴۲۹-۸۸۱۹۸۴۳۳-۸۶۰۵۵۸۳۳-۸۸۱۹۱۷۱۸-۸۸۱۹۱۷۳۹-۸۸۱۸۸۱-۰۲۱

شرایط شرکت در مزایده:

- شرکت در رد یا قبول یک یا کلیه پیشنهادهای مختار است.
- پایت پیشنهادی به همراه یک ققره چک بانکی تضمینی، ضمانتنامه عهده برنده می باشد.

آگهی مناقصه

شماره ۳۱۰۴۱۸۸

نوبت اول

شرکت ملی صنایع مس ایران

نظر دارد «طراحی، تأمین، نصب، اجرا، تست و راه‌اندازی سیستم‌های سلول‌های رافرا کارخانه فلوتاسیون دره‌زار مجتمع مس سرچشمه به‌صورت EPC» را به شرکت‌ها یا مؤسسات واجد صلاحیت واگذار نماید. مقتضی است جهت کسب اطلاعات بیشتر به وب‌سایت‌های رسمی این شرکت به شرح ذیل مراجعه نمایید.

www.nicico.com

www.sarcheshmeh.nicico.com

www.dargah.nicico.com

آگهی مناقصه عمومی

شماره ۱۰۴/۵۰

یک واحد تولیدی در نظر دارد فرایند اجرای ماشین کاری نهایی قطعه فولادی (کد N521) مورد نظر خود را طبق مشخصات فنی از طریق برگزاری مناقصه عمومی واگذار نماید. واحدهایی که توانایی انجام امور مذکور را دارند می‌توانند ضمن تماس با تلفن‌های ۳۵۷۶۹۰۴۷ و ۳۵۷۶۹۰۵۴ همه روزه بجز روزهای تعطیل در ساعات اداری به منظور دریافت اسناد مناقصه به آدرس مشروحه ذیل مراجعه و پیشنهاد خود را ظرف مدت حداکثر ده روز پس از تاریخ نشر آگهی در داخل صندوق مناقصه این صنایع بیاورند؛ پیشنهادهای رسیده در کمیسیون مناقصه باز و نتایج آن اعلام خواهد شد؛ این صنایع در رد یا قبول پیشنهادها مختار می‌باشد و هزینه درج آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود؛ لازم به ذکر است ارائه معرفی‌نامه و گواهی‌نامه سمتی مرتبط جهت دریافت اسناد و شرکت در مناقصه الزامی می‌باشد. آدرس: تهران - پاکدشت - جاده اختصاصی پارچین دورنگار: ۰۲۱۳۶۰۷۶۱۳۲

آگهی مناقصه عمومی

یک واحد تولیدی در نظر دارد نسبت به خرید قطعات به‌شرح جدول ذیل طبق نقشه و مشخصات فنی از طریق برگزاری مناقصه عمومی و عقد قرارداد با شرکت‌های دارای توانایی فنی اقدام نماید.

موضوع مناقصه	فرآیند تولید	تعداد (عدد)	شماره مناقصه
قطعه پلیمری (کد ۲۲۱)	تزییق به روش بادی	۵۰,۰۰۰	۱۰۴/۴۸
واشر لاستیکی (کد ۲۲۱)	تزییق لاستیک	۵۰,۰۰۰	

واحدهایی که توانایی انجام امور مذکور را دارند می‌توانند ضمن تماس با تلفنهای ۳۵۷۶۹۰۴۷، ۳۵۷۶۹۰۴۸ و ۳۵۷۶۹۰۵۴ همه روزه بجز روزهای تعطیل در ساعات اداری به‌منظور دریافت برگه شرایط و مشخصات مناقصه به آدرس مشروحه ذیل مراجعه و پیشنهاد خود را ظرف مدت حداکثر ده روز پس از تاریخ نشر آگهی در داخل صندوق مناقصه این صنایع بیاورند؛ پیشنهادهای رسیده در کمیسیون

آگهی مناقصه تنظیف شهری، رفت و روب سطح شهر

شهرداری بجنورد در نظر دارد مناقصه تنظیف شهری، رفت و روب سطح منطقه ۲ و منطقه ۱ شهر بجنورد را طبق جدول ذیل از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به شرکت‌های خدماتی دارای مجوز فعالیت از اداره کار و امور اجتماعی واگذار نماید.

ردیف	موضوع	شماره فراخوان	بها برای هر مترمربع (ریال)	بها کل پیشنهادی (ریال)	تضمین (ریال)
۱	تنظیف و رفت و روب سطح منطقه ۱ شهر	۲۰۰۴۰۵۲۹۷۰۰۰۲۵	۶۵۶	۳,۱۲۰,۰۰۰۰	۳۷,۳۴۷,۰۰۰,۰۰۰
۲	تنظیف و رفت و روب سطح منطقه ۲ شهر	۲۰۰۴۰۵۲۹۷۰۰۰۲۶	۶۵۶	۳,۱۲۰,۰۰۰۰	۳۷,۳۴۷,۰۰۰,۰۰۰

۲- مهلت زمان دریافت اسناد مناقصه از سامانه تا ساعت ۱۴ تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۱

۳- مهلت زمان ارائه پیشنهادات تا ساعت ۱۴ تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۰۳

۴- زمان بازگشایی پاکت‌ها ساعت ۱۴:۳۰ تا ۱۴:۳۰ تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۰۴

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت: آدرس بجنورد بلوار دولت شهرداری بجنورد و تلفن ۰۵۸۰۳۲۲۲۱۱۰۱۴

۱- تاریخ انتشار مناقصه در سامانه ۱۴۰۴/۱۱/۱۲ می‌باشد.

شهرداری بجنورد